

Tatabányai barlangkutató 2021.

(Polacsek Zsolt és Ba Julianna 2021 évi válogatott kutatási jelentései.)

Tatabánya 2021. december 31.

Sziasztok barlangkutatók!

Örömmel jelentem, hogy 2021. évben is folytattuk barlangkutató tevékenységünket. Tárgyévben a korábbi években megszokott 100 napot is meghaladó intenzív munka kissé lecsökkent, összesen 74 napot töltöttünk barlangban. Mivel 2021. évben mindösszesen 3 napot töltöttünk barlang térképezéssel a fenti kicsit gyengébb számadat nem a feltárás csökkenő ütemét, hanem az egyéb tevékenységek megszűnését jelzik.

Jelentős erőbefektetéssel zajló munkálataink 2021. évben sajnos különösebb publikus eredményt nem hoztak, de reméljük ez nem mindig lesz így.

A tatabányai barlangkutatók jelentés sorozat idei számában az alábbi részek találhatóak:

- **Kutatási jelentés a Néti-lyukban 2021. évben végzett kutatási tevékenységről.**
- **Kutatási jelentés a Baradla-Domica-barlangrendszerben 2021. évben végzett kutatási tevékenységről.**
- **Kutatási jelentés a Küzdelem-barlangban 2021. évben végzett kutatási tevékenységről.**
- **Kutatási jelentés a Csodabogyós-barlangban 2021. évben végzett kutatási tevékenységről.**
- **Kutatási jelentés a Baradla-tetői-zsombolyban 2021. évben végzett kutatási tevékenységről.**

Ezek mellett 2021.-évben e jelentésben nem részletezett, de elkészült munkáinkat is felsorolom:

- **Barlang térképezés a Babál-barlangban.**
- **Gerecsei részterületekre bontott barlangtani feldolgozás (Pisznice-térsége).**
- **Új kisebb barlangok felkutatása és dokumentálása az előző év(tizedek)hez hasonlóan.**
- **A gerecsei barlangok ajtajának és zárszerkezeteinek karbantartása önerőből.**
- **A Borha-táró (Kőszegi-hegység) bejáratának lezárása.**
- **Adatgyűjtés a Csodabogyós-barlangról kiadandó kiadvány/könyvhöz.**
- **A barlangkutatók anyagi bázisának megteremtése eddig ismeretlen alternatív, de nem törvénytelen módszerekkel.**

Jó munkát 2022. évben mindenkinek!

Polacsek Zsolt és Ba Julianna barlangi kutatásvezetők

Kutatási jelentés a Baradla-Domica-barlangrendszerben 2021. évben végzett kutatási tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma: ANPI 193-1/2021.

Kutatás vezetői: Polacsek Zsolt és Ba Julianna.

A kutatásokban 2021. évben (1 alkalomnál többször) részt vettek: Ba Julianna, Balázs Mátyás, Baricza Tibor, Bükkösdí-Garay Fédra Bennigna Vidra, Brautigam Áron, Brautigam Géza, Farkas Sűgér Andrea, Czautner Lilla, Foki Károly, Ferencz Noémi, Haász József, Mihalik Zoltán, Naumov Emese, Polacsek Zsolt, Székely Bálint,

1. ábra Sárkány-barlang Maradona-terem (fotó: Brautigam G.)

Előzmények:

Kutatócsapatunk 2014 óta tevékenykedik Aggtelek térségében elsősorban a Baradla-Domica-barlangrendszerben. Az elmúlt években számos helyen próbálkoztunk feltáró barlangkutatással, ennek során más csoportok/egyesületek kutatásaiban is részt vettünk (Vízfakadás, Vass Imre-barlang), de „saját” projektekkel is beszálltunk a térség barlang kutatásába. Munkánkat kisebb nagyobb sikerek koronázták, 2017-ben elsőként jutottunk be a Baradla-Domica-barlangrendszer alatt húzódó (valóban) Hosszú Alsó-barlang járataiba. E feltárás ráirányította figyelmünket arra tényre, hogy a Baradla Jósvafői-szakasza alatt 1982-ben feltárt Rövid Alsó-barlang, és az általunk feltárt alsó barlangi szakasz (Kaffka Péter-ág) mellett még számos ismeretlen, akár önálló alsó barlangi szakasz is létezhet a

mélyben. Mivel ezeket a téziseket a korábbi évek jelentéseiben már ismerttettem, ezt itt most nem teszem meg ismét. A Kaffka-ág feltárását követően annak eltűnő vize és a forrás közti szakaszba kerestük és keressük az utat. E munka során komoly volumenű, sajnos sikertelen munkálatokat végeztünk a Vetődéses-termi-nyelőben, ahol ugyan elértük a 230 m tszf magasságban feltételezhető erózió bázist, a járatok kitöltöttsége miatt munkánkat itt befejezni voltunk kénytelenek.

Egy másik ponton, a Bokaszorító-nyelőben 2019-ben kezdtünk feltáró munkába. Ezen a ponton eleink számos feltárási kísérletet követtek már el, így mi a Fő-ág 264 m tszf magasságától már 11 méterrel mélyebben kezdhettük munkánkat.

A munkálatok állása 2021. december 31-én:

A Bokaszorító-nyelőben 2021 év utolsó napján 244 méter tszf magasságba (tehát a Fő-ág szintjétől 20 méteres mélységbe) jutottunk. A feltárás egy szűk huzatoló, eddig folyamatosan a mélybe tartó hasadék bővítésével folyik. Tárgyév utolsó napjáig e munka különösebb eredményt nem hozott.

A Bokaszorító bontására az utóbbi években összesen 38 napot szántunk, átlagosan 7 ember munkavégzésével. 2021 évében a munkálatok (az előző évekhez képest legalább is) talán kisebb intenzitással folytak (10 munkanap) köszönhetően a Csodabogyós-Szél-lik barlangrendszerben folyó népszerűbb kutatási projekteknek, illetve annak a ténynek, hogy a barlangokkal kapcsolatos vállalkozási megbízásaink (melyekből a kutatást finanszírozzuk) szinte nullára csökkentek.

2. ábra A sár sem növeli a Bokaszorító népszerűségét (fotó: Kunisch Tapsi)

Egyéb kutatások a Baradlában:

Az év során kimásztuk az engedélyünkben is nevesített Jákob-lajtorjája kürtőt. Ennek a mászásnak a során megállapítottuk, hogy a kürtő a Fő-ág szintjétől kb. 18 méter magasságig hatol fel, ott beboltozódik és sajnos nem folytatódik tovább.

Kiseb munkálatok folytak a Jósvafői-labirintus két pontján is, de ezek eddig kézzel fogható sikert nem eredményeztek.

Terveink:

2022 évben a Bokaszorító-nyelő további bontását tervezzük, valamint tervbe vettük az engedélyünkbe szereplő Retek-ági kürtő kimászását is. **valamint ahogy a művelt szovjet not for long Felső-barlang.....**

Tatabánya 2022. február 15.

Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető

Kutatási jelentés a Csodabogyós-barlangban 2021. évben végzett kutatási tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma:VE-09Z-03878-09-2018

Kutatás vezetők: Polacsek Zsolt és Ba Julianna

A kutatásokban 2021.évben (1 alkalomnál többször) részt vettek: Ba Julianna, Balázs Mátyás, Baricza Tibor, Bükkösdí-Garay Fédra Bennigna Vidra, Brautigam Áron, Brautigam Géza, Bundás Farkas, Foki Károly, Ferencz Noémi, Haász József, John Szilárd, Mihalik Zoltán, Naumov Emese, Polacsek Zsolt, Székely Bálint,

A Csodabogyós-barlang kutatásának előzményei, a barlangról röviden:

(részlet 2019. évi jelentéséből)

A Csodabogyós-barlang Balatonederics község külterületén az un. Edericsi-hegy csúcsa alatt 396 m tszf. magasságban nyílik. A barlang felefedezése 1990 szeptemberére datálható, bár a hegyoldalban erősen huzatoló kis nyílás már korábban is ismert volt. A huzatoló lyuk megbontásával végül a Kárpáth József vezetésével működő budapesti Acheron

Barlangkutató Szakosztály jutott a barlangrendszer járataiba. Az ő, és a kutatásokba bekapcsolódó balatonedericsi és csersegtomaji kutatók feltárásainak eredményeként 2000-ben a barlang 4100 méter, 2006-ban 5050 méter hosszban vált ismertté.

A jelen kutatási engedéllyel rendelkező kutatógárda 2013-as feltárásai nyomán, a barlang 6400 méter hosszúságúra növekedett, mélysége a bejáratától számítva már-150 méter.

A barlang triász Fődolomitban, illetve szintén triász korú Edericsi Formáció mészkövében terjeszkedik, de a közelmúltban felmerült a Rezi Dolomit Formáció jelenlétének lehetősége is a barlangban, mely tézis azonban még bizonyításra vár. A rendkívül összetett, sok szintes járatrendszer kialakulása elsősorban a tektonikának köszönhető, járataiban az eróziós formakincs egyáltalán nem, a korróziós nagy formák is csak ritkán tanulmányozhatók.

3. ábra A Keleti-főomladék Ciculi-terme.

A barlang könnyebben járható részei kb. 1000 méter hosszban kalandturisztikai üzemeltetés céljából ki van építve. A barlangban kisebb kis patkósorrú denevér kolónia telel, egyébként minden év szeptemberében betöltött nászbarlang szerepe is bizonyított.

Kutatási tevékenységünk 2013. óta:

A barlangban a jelenlegi kutatócsapat 2013 óta dolgozik. E munka során az első időszakban kb.1400 méter új, addig ismeretlen járat tárult fel. E járatszakaszok a barlang központi részéből keleti irányba tartanak, és bár eredetileg BP-ágnak neveztük el újabban a Keleti Fő-omladék néven emlegetjük. Az új járatszakaszok térképezését 2015. és 2017. között elvégeztük, így ma elmondható, hogy **az ország talán egyetlen nagyobb barlangja (szerintem a 8. leghosszabb, és 8. legmélyebb) melyről teljes, átfogó térképpel rendelkezünk.** A feltáró munka mellett, természetesen szakemberek bevonásával, biológiai vizsgálatok és denevér-faunisztikai vizsgálatokat is végeztünk a barlangban. Ezekről a korábbi évek jelentéseiben részletesen beszámoltam. Jelenleg a barlang járatainak teljes részletességű tektonikai feldolgozása folyik, melynek eredményéről reményeim szerint, már jövő évi jelentéseimben beszámolhatok.

4. ábra Járatbiztosítási munkák.

Feltáró kutatás 2021. évben:

A Csodabogyós-barlang kutatásának az Aggteleki kutatásaink mellett, fontos helye van tevékenységünk palettáján. Ez olyannyira igaz, hogy 2021. évben is, az itt kutatással töltött napok száma meghaladta az Aggtelek térségében folyó kutatási napok számát.

A fenti elgondolások mentén a kutatásban aktívan résztvevők véleményét figyelembe véve a **Colosseum-zónájának kutatását, valamint a Csodabogyós és a Szél-lik összekötését célzó munkát folytattuk, illetve kezdtük meg 2020. őszén.** Ennek eredményeként 2021. december 31-én az itt folyó munkákról az alábbiakban számolok be:

Colosseumi bontás:

A Colosseum-akna alsó szekciójában 2021. évben összesen 1 alkalommal bontottunk, 6 résztvevővel. Ezen a ponton eredményt nem értünk el.

Acheron-akna bontás:

Kiseb bontásokat itt 1997-ben az Acheron Barlangkutató Szakosztály kutatói is végeztek, de a kisipari módszerekkel hajtott kutatógödör végül veszélyessé vált. 2021. évi munkánk során-innen 10 alkalommal közel 1100 vödör kőzettörmelékkel termeltünk ki, melynek során az Acheron-odút jelentősen tovább bővítettük. Munkánkat mind végig jelentős, mélyből előtörő légmozgás kísérte, e sorok írásakor komoly méretű motivációs résekbe lehet belátni.

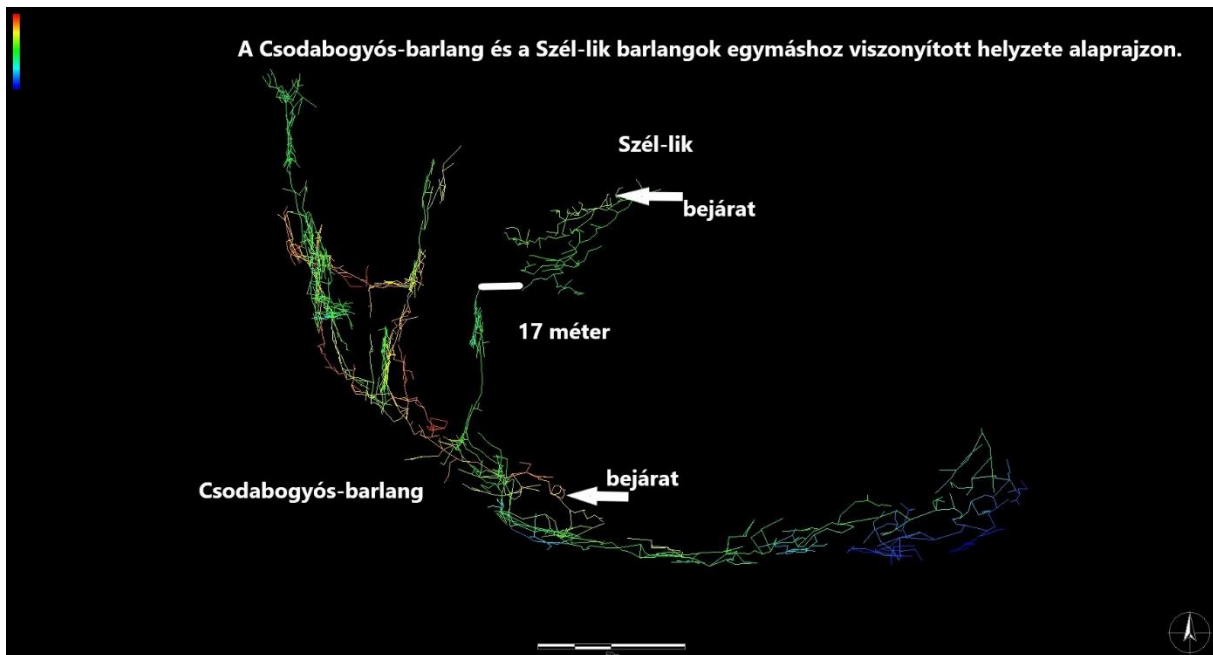
Halál-akna bontás:

2021. évben ezen a ponton nem folyt kutatás.

A Csodabogyós-barlang és a Szél-lik összekötését célzó feltáró munka:

A két barlang összekötését célzó munkálatokat 2020. év szeptemberében kezdtük meg. E munka során a Csodabogyós-barlang **Patakmeder-ágának végpontján** kutató aknát mélyítettünk abból a célból, hogy az az alatt elhelyezkedő a Szél-likat legjobban megközelítő Füstölős-ágba akadálytalanul le lehessen jutni, **munkavégzés** céljából. Ahogy azt korábban is leírtam, ide ugyanis eddig csak kis termetű, jó szűkületű barlangászok juthattak le (általában gyerekek), akik ezután már munkavégzésre alkalmatlanok lettek (örültek, ha ki tudtak mászni).

A két barlang összekötését célzó munkánk másik pontján a **Szél-likban** Szilaj Rezső (Plecotus Barlangkutató Egyesület) szívességéből (az Ő kutatási engedélyének égíse alatt) szintén megkezdtük a feltárást. A melléklet alaprajzi poligonon ábrázolt végpontok közötti 17 méteres távolságból (kemény kitartó munkával, 2020-ban 14 nap, 2021-ben újabb 16 nap alatt), év végére kb. 8, majd újabb 4 métert lefaragva 2022. január elsején becslésünk szerint 5 méterre lehetünk az összekötéstől.

1. ábra. A Szél-lik és a Csodabogyós-barlang egymáshoz viszonyított helyzete poligon alaprajzon a munkálatok megkezdésekor.

Tatabánya 2022. február.15

Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető

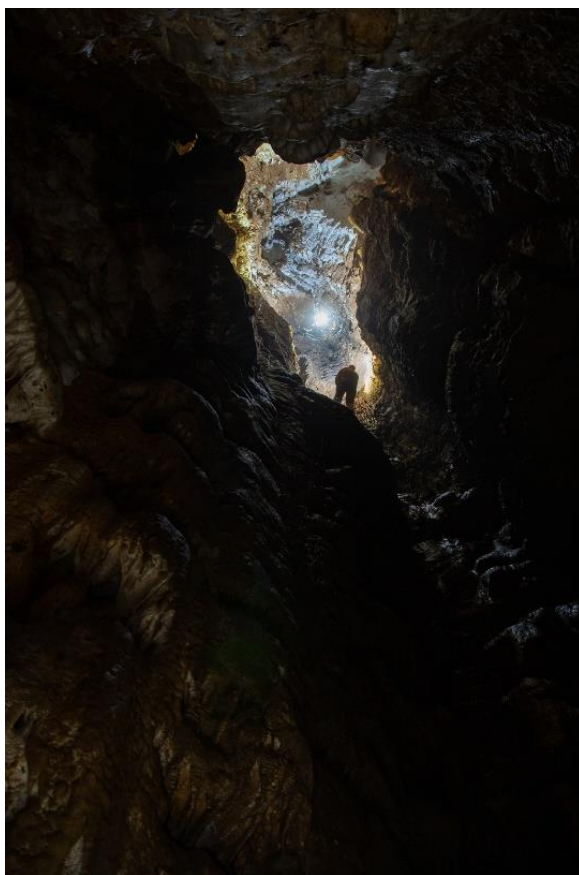

Kutatási jelentés a Baradla-tetői-zsombolyban 2021. évben végzett kutatási tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma:BO-08-KT-06487-2018

Kutatás vezetői: Ba Julianna és Polacsek Zsolt

A kutatásokban 2020.évben részt vettek: Ba Julianna, Baricza Tibor, Foki Károly, Polacsek Zsolt.

Előzmények:

A Baradla-Domica-barlangrendszer is rejtő Baradla-tető tömbjébe mélyülő Baradla-tetői-zsomboly kutatását 2014-ben kezdtük meg. A kutatómunka perspektíváiról korábbi jelentéseinkben már bővebb ismertetőt adtunk, így ezen jelentésben csak a 2021. évben elvégzett munkálatokról számolok be.

Kutatómunka 2021. évben.

A Baradla-tetői-zsombolyban 2021. évben összesen 3 alkalommal szálltunk le. Munkánk során folytattuk az aknarendszer legmélyebb pontjának mélyítését, mindeddig eredmény nélkül.

Az aknatalp kissé szűkülő keresztmetszetű aljának mélyítése mellett, ahogy azt már tavalyi jelentésemben is leírtam kibontakozóban van egy kb. északi irányú részben kitöltött, az eddigi aknaszelvényből kitörő hasadék. A mélyponti munka mellett a Rom-terem alsó szekciójában található -80 méter mélységbe nyúló hasadék alsó részén is kisebb próbabontást kezdtünk, egyelőre eredmény nélkül.

Tatabánya 2022.02.15.

Ba Julianna barlangi kutatásvezető

Barlangi kutatási jelentés a Küzdelem-barlang 2021. évi kutatásáról.

Kutatási engedély iktatási száma: Dinpi-3001-1-2020

Kutatás vezetői: Polacsek Zsolt és Ba Julianna

A Gerecse-hegység déli részén a 4630-as számú kataszteri egységben nyíló Küzdelem-barlangban 2021. évben, a közvetlenül a barlang bejáratának közelében zajló erdőgazdasági tevékenység miatt kutató munka nem folyt. A kerületvezető erdész szóbeli közlése szerint 2022. évben a barlangi feltáró munka akadálytalanul folytatódhat.

Tatabánya 2022.február 15.

Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető

Kutatási jelentés a Néti-lyukban 2021. évben végzett kutatási tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma: BO-08-KT/10508/2018.

Kutatás vezetők: Polacsek Zsolt és Ba Julianna, Gruber Péter

A Baradla-Domica-barlangrendszer felszíni vízgyűjtő területén nyíló, 2020. évben újra feltárt Néti-lyuk barlangban a területen folyó más irányú tevékenységünk miatt semmilyen kutatási tevékenység nem folyt.

Tatabánya 2022. február 15.

Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető